

LETOHRÁDEK NA BABĚ

STAVEBNĚ HISTORICKÝ PRŮZKUM

Ing. arch. Václav Hájek

v Praze

29. května 2011

OBSAH

ÚVOD	2
SITUACE	3
DĚJINY OBJEKTU	4
MAPY A IKONOGRAFIE	5
ARCHITEKTONICKÝ ROZBOR A POPIS	9
VÝKRESY SOUČASNÉHO STAVU.....	10
STAVEBNÍ HISTORIE	14
VÝKRESY STAVEBNĚ HISTORICKÉHO VÝVOJE	16
ZHODNOCENÍ	18
PRAMENY A LITERATURA	20
FOTODOKUMENTACE	21

ÚVOD

Stavebně historický průzkum letohrádku na Babě byl zpracován v dubnu a květnu roku 2011. Týkal se pouze objektu letohrádku. Pozůstatky sousedního stavení předmětem průzkumu nebyly. Zřícenina letohrádku je památkově chráněna od roku 1958 a v seznamu nemovitých kulturních památek je vedena pod rejstříkovým číslem 40469/1-1474.

Podkladem pro vyhodnocení objektu bylo vlastní zaměření zříceniny pořízené pro tento účel. Zaměření bylo limitováno nesnadnou dostupností vyšších částí zříceniny, proto nemusí být zcela přesné.

Cílem průzkumu bylo poskytnout potřebné poznatky o této stavbě a jejich vyhodnocení pro potřeby disertační práce.

Metodicky průzkum postupoval podle závazné metodiky *Standardní nedestruktivní stavebně-historický průzkum*, zpracované Ing. Petrem Mackem a vydané jako příloha časopisu Zprávy památkové péče v roce 1997 v doplněném vydání z roku 2001.

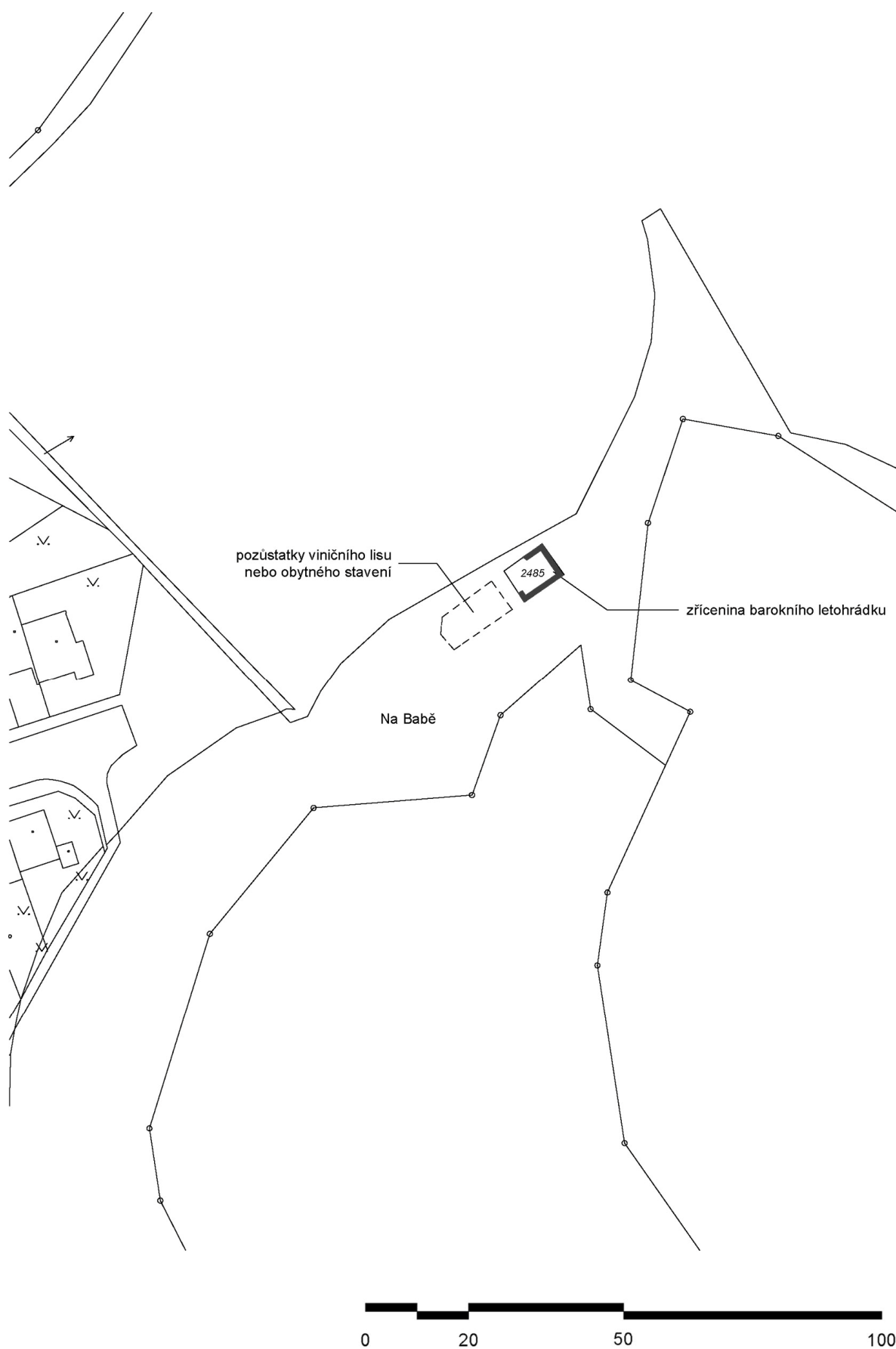
Součástí průzkumu nejsou podrobné archivní rešerše, které jsou nahrazeny informacemi z dostupné literatury. Nejedná se tedy o standardní stavebně historický průzkum. Svojí povahou tak představuje počátek poznání objektu, které je třeba prohlubovat dalšími typy průzkumů a zařazením do širšího kulturně historického kontextu.

Předložený elaborát je duševním vlastnictvím autora. Dílo je chráněno autorským právem podle zákona č. 121/2000 Sb. Celek ani části díla nesmějí být šířeny nebo uveřejněny bez svolení autora.

v Hradci Králové, 29. 5. 2011

Ing. arch. Václav Hájek

SITUACE 1:1000

DĚJINY OBJEKTU

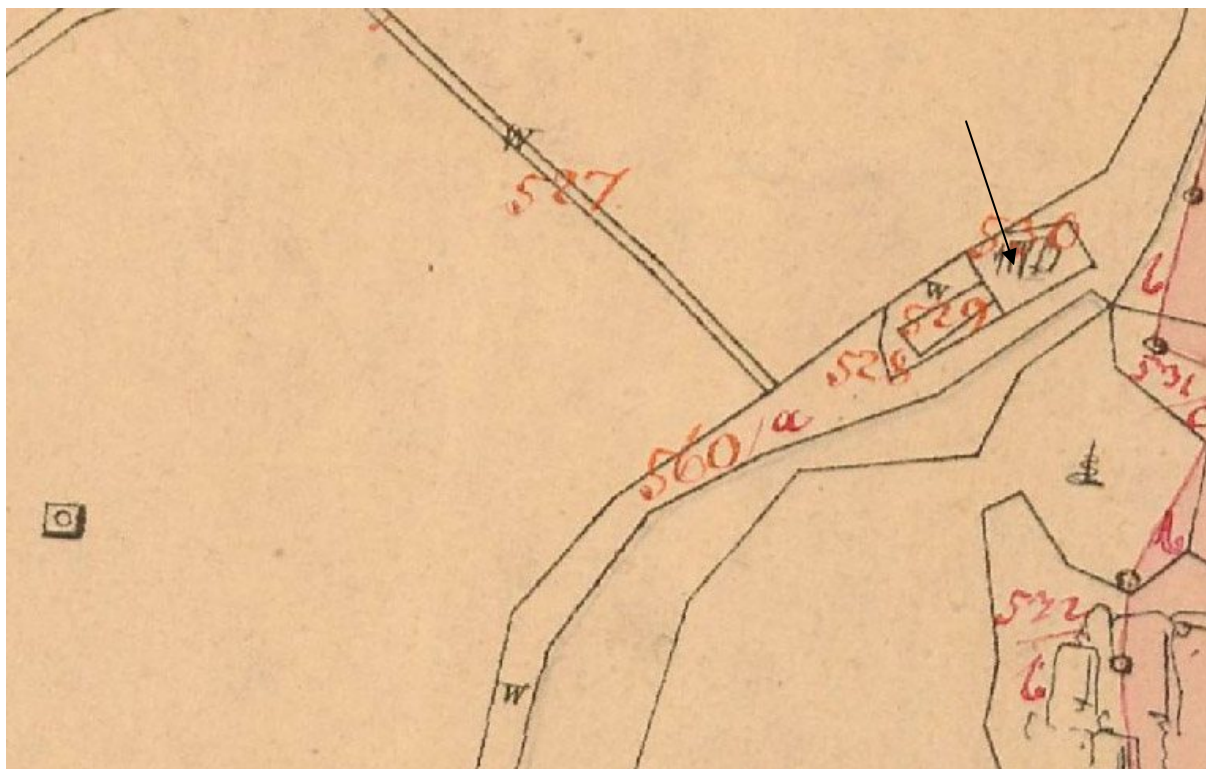
Historie území sahá až do mladší doby kamenné, kdy zde bylo opevněné sídliště. Název návrší Baba je doložen od 15. století. V místech, kde dnes stojí zřícenina letohrádku, pak bývala od roku 1540 vinice.

V roce 1627 koupil vinici Viktorin Ferdinand Domažlický z Pferdfeldu a když zemřel, připadla roku 1650 vinice dceři Kateřině a jejímu manželovi Serváci Engelovi z Engelflussu (na to, zda Servác Engel tuto vinici skutečně vyženil, nebo zda ji získal koupí, se názory v literatuře rozcházejí). Krátce po té zde nechal vybudovat letohrádek. Zastavme se však ještě u osoby stavebníka.

Do Čech přišel Servácův otec Facis Engel z Maastrichtu v Belgii. Usadil se v Praze na Malé Straně a založil zde koželužský závod. Po smrti otce převzal živnost syn Servác Engel. Stal se výhradním dodavatelem podešví pro armádu, což díky probíhající válce bylo velmi výnosné. Obchod tak vzkvétal a Engel bohatnul. Na sklonku třicetileté války se aktivně účastnil obrany Prahy proti Švédům, za což byl v roce 1651 povýšen do šlechtického stavu a získal tak predikát z Engelflussu s příslušným erbem. Zároveň byl i vyznamenán Řádem rytíře Svatého hrobu a o rok později byl přijat mezi staroměstské měšťany. Právě někdy v této době nechal vystavět letohrádek na Babě. Získané peníze chtěl Engel někam dále investovat, a proto se roku 1655 rozhodl koupit válkou poničené panství Mníšek pod Brdy, kde výrazným způsobem přestavěl starší renesanční zámek.

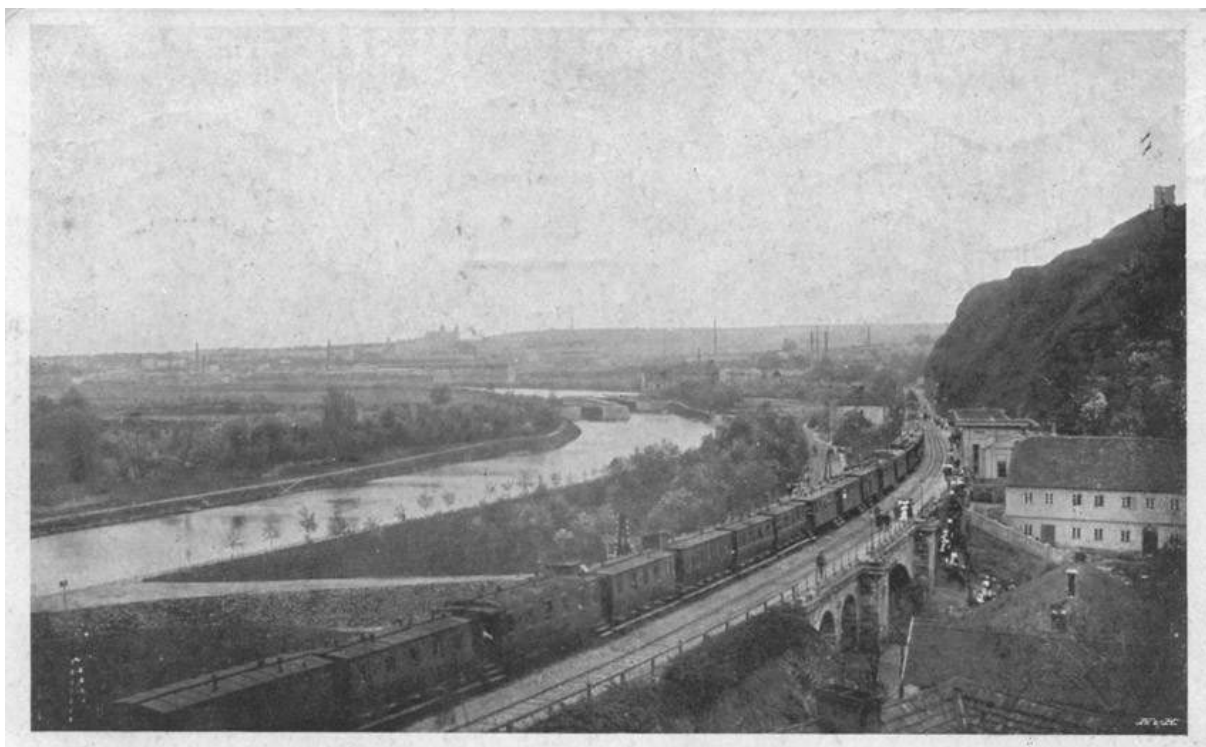
Od Serváce Engela koupil vinici s letohrádkem Tomáš Jan Pěšina z Čechorodu, děkan Metropolitní kapituly u sv. Víta. Pěšina odkázal tento majetek kostelu sv. Víta a tak byli jeho držitelé po nějaký čas další děkanové této kapituly. Proto se vinici také říkalo Děkanka nebo Čechorodka. Roku 1709 jej koupil Jiří Josef Frank z Frankenbusche. Za jeho dědiců ve 40. letech 18. století během válek o rakouské dědictví byl letohrádek bavorskými a francouzskými vojsky pobořen a vypálen a došlo také ke zničení zahrady s vinicí. Roku 1747 se majitelkou stala Anna Terezie Löhnerová, ale již po sedmi letech odprodala Babu staroměstskému měšťanovi Josefu Ryvolovi, který zde vystavěl nové obytné stavení. Pobořený letohrádek však už neobnovil. Majitelé se dále střídali a malé viničky zde existovaly ještě v polovině 19. století. Václav Miňovský, držitel letohrádku v této době, nakonec odprodal oblast Baby Státní dráze. V roce 1858, v rámci stavby trati z Prahy do Děčína zprovozněné 8. dubna 1851, došlo k romantizující úpravě zříceniny.

August Sedláček ve svém díle z roku 1926 uvádí pouze stručnou zmínku a o letohrádku mluví jako o „*věži zřícené*“, jež není v dostupných pramenech připomínána. Od roku 1958 je pak zřícenina památkově chráněna.

▲ Výřez z císařského otisku mapy stabilního katastru z roku 1840 (pozemek zříceniny označen šipkou).

IKONOGRAFIE

▲ Zřícenina letohrádku na pohlednici Severní státní dráhy v Podbabě z meziválečného období (www.dopravniliteratura.cz).

▲ Fotografie zříceniny letohrádku z meziválečného období (archiv Muzea hlavního města Prahy).

▲ Fotografie zříceniny z roku 1959 (archiv Národního památkového ústavu ú. o. p. v hl. městě Praze, inv. č. 267, autor V. Píša).

▲ Fotografie zříceniny z roku 1976 (archiv Národního památkového ústavu ú. o. p. v hl. městě Praze, inv. č. 36 265, autor Dousek).

ARCHITEKTONICKÝ ROZBOR A POPIS

SITUACE A CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA

Zřícenina letohrádku stojí na hraně výrazného ostrohu na levém břehu Vltavy v Praze 6 – Dejvicích na kopci s názvem Baba v nadmořské výšce 259 m. Tvoří tak dominantu okolní části Šáreckého údolí.

Lehce obdélná stavba má orientaci severovýchod – jihozápad. V těsném sousedství jihozápadně od zříceniny letohrádku se nacházejí sporé zbytky dalšího stavení obdélného půdorysu se zkoseným západním nárožím vystupující zhruba 1 m nad terén.

EXTERIÉR A INTERIÉR BUDOVY

Z bývalé, zřejmě dvoupatrové, budovy letohrádku se dochovala pouze část půdorysu do úrovně druhého patra. Zřícenina má půdorys o stranách 9 x 7,2 m (15 x 12 loktů). Západní nároží zcela chybí. Téměř metr silné zdi byly vyžděny z lomového kamene s příměsí cihel. Zčásti se tak dochovalo přízemí o výšce 4 m, první patro vysoké 3 m a zbytky pravděpodobného druhého patra se zdmi o síle 45 cm. Použité cihly mají formát 260 x 130 x 60 mm s drobnými odchylkami. Vchod s částí šikmé špalety otevírající se do interiéru je umístěn v přízemí na ose severozápadní zdi. V ose severovýchodní zdi je pak situován další, nejspíše okenní, otvor. Z vnější strany je špaleta značně narušena a přechází do trhliny, která probíhá do vyšších pater. Na interiérové straně je špaleta vyžděna z cihel a zaklenuta půlkruhovým záklenkem. Cihly špalety jsou výrazně odlišné od cihel použitých v okolním zdivu. Mají běžný formát s rozměry 290 x 140 x 65 mm. Oba tyto otvory v přízemí byly opatřeny zasouvacími závorami, po kterých se dochovaly kapsy pečlivě vyžděné z cihel. Okraj jihozápadní zdi je v úrovni přízemí zarovnan nápadnou vyždívkou z cihel. Mohlo by se snad jednat o torzo špalety dveří. Na vnitřní straně jihovýchodní zdi zhruba 85 cm a 105 cm nad terénem se nacházejí dvě kapsy, které jsou nejspíše pozůstatkem po lešenářských trámech nebo ramenátu bednění klenby.

V patře na ose severozápadní a severovýchodní zdi jsou vysoké okenní otvory s půlkruhovým cihelným záklenkem. Okno v jihovýchodní zdi se segmentovým záklenkem je výrazně větší a poskytuje výhled na panorama Prahy. Současný parapet tohoto okna je 60 cm pod úrovní někdejší podlahy a je výsledkem zazdívkou rozsáhlé trhliny ve zdivu.

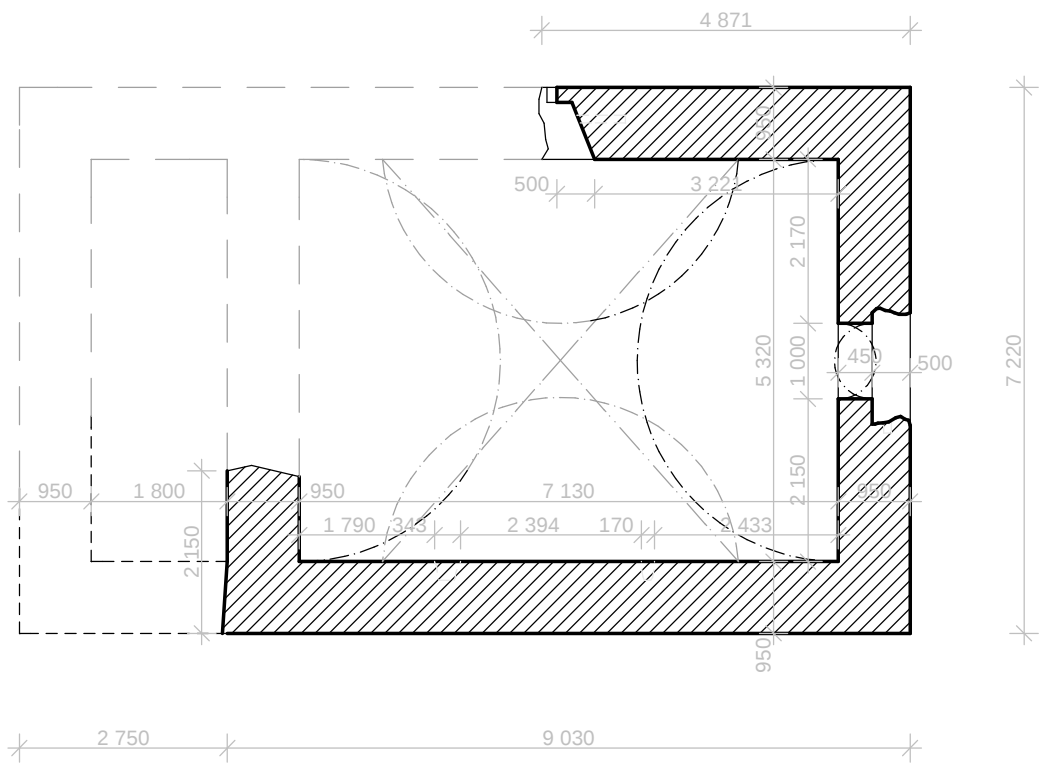
V čele severozápadní zdi ve výšce podlahy druhého patra je kapsa po ztužujícím věnci. Zdivo druhého patra vůči vnitřní hraně stěny nižšího podlaží o 40 cm ustupuje a sahá do výšky zhruba 85 cm nad podlahu. Koruna zdiva i patrového ústupku je v některých místech zarovnaná a nadezděna řádkem cihel, které se svým charakterem liší od cihel zdiva hlavní hmoty letohrádku. V krátkém úseku severozápadní zdi jsou tyto cihly mírně předsunuté před vnější líc stěny.

Přízemí i patro bylo zaklenuto cihelnou valenou klenbou s trojúhelnými výsečemi a půlkruhovými čelními oblouky. Na vnitřním líci zdi se dochovaly pozůstatky omítek, v kterých lze podle charakteru rozpoznat tři druhy. V úseku stěn pod někdejší klenbou se jedná o hladkou okrovou omítku, která je místy opatřena bílou výmalbou. Nad úrovní klenby se nachází hrubá okrová omítky. Posledním druhem je pak hrubá omítky výrazně světlé barvy. Vnější líc stěn je opatřen hladkou novodobou omítkou s často obnovovaným nátěrem.

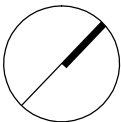
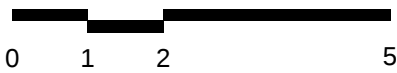
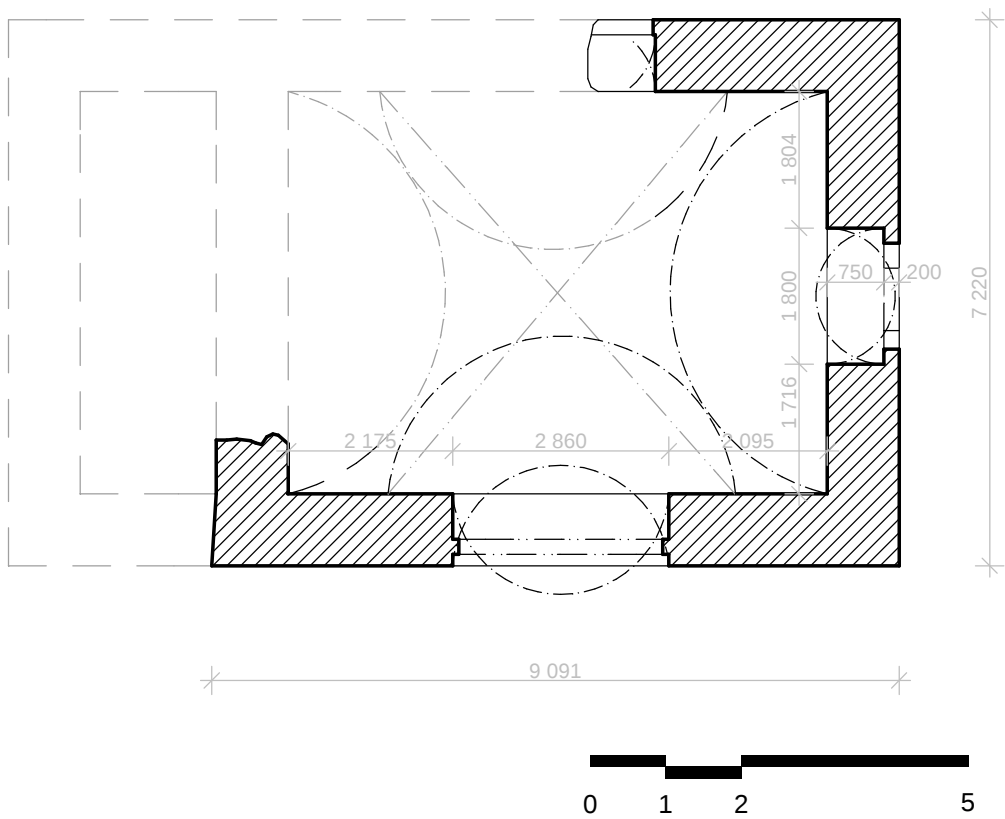
Na jihozápadě v prodloužení půdorysu lze v úrovni terénu nalézt relikt zdiva o tloušťce 95 cm. Nejzřetelnější je jihozápadní nároží, které je od jihozápadní zdi zříceniny vzdáleno 1,8 m. Poblíž někdejšího západního nároží leží neforemná část zdiva, kterou lze pokládat za zbytek zřícené klenby.

STÁVAJÍCÍ STAV

PŮDORYS PŘÍZEMÍ M 1:100

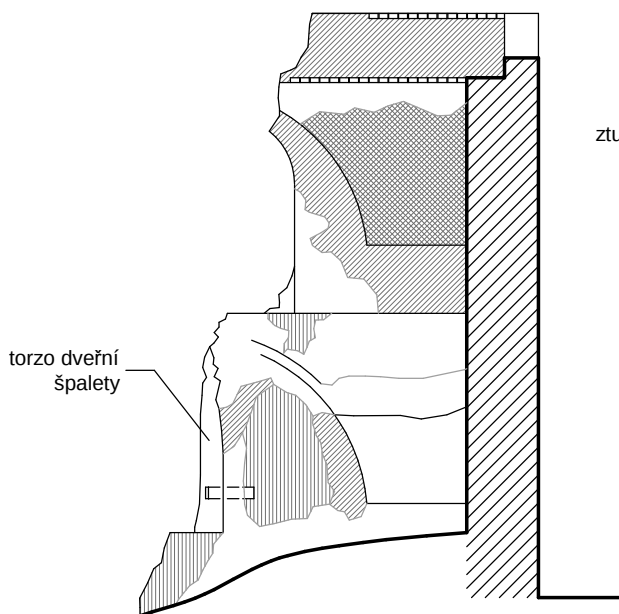

PŮDORYS PRVNÍHO PATRA M 1:100

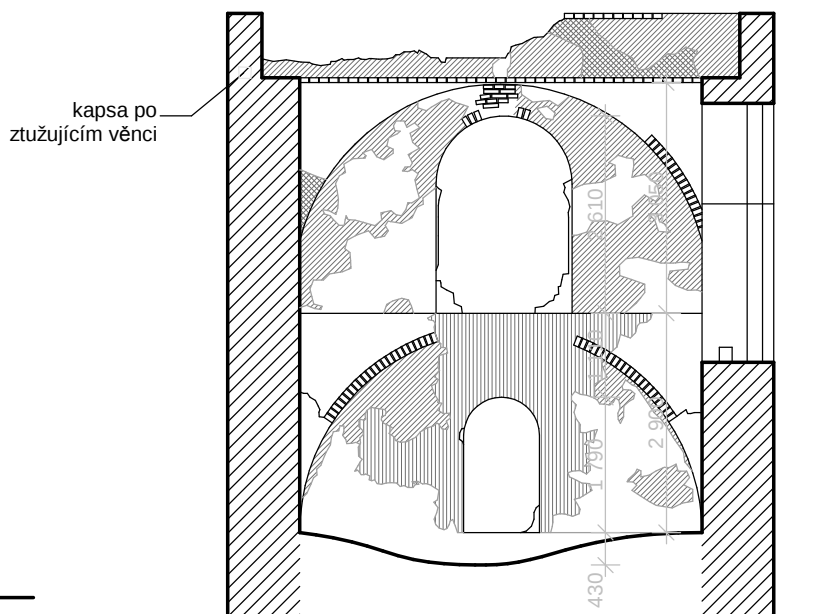

STÁVAJÍCÍ STAV

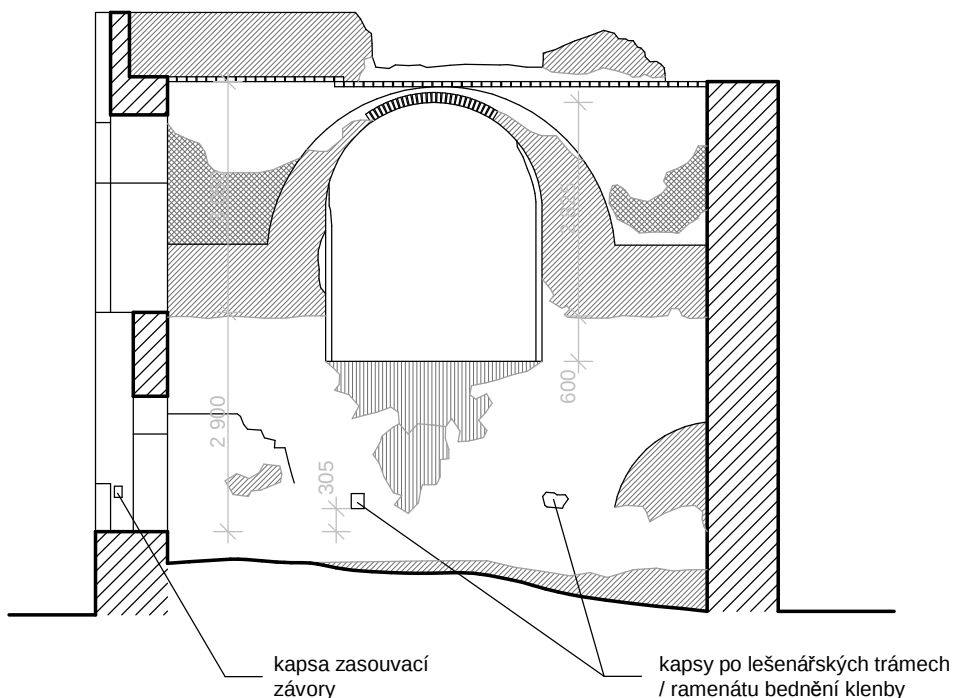
SEVEROZÁPADNÍ ZEĎ M 1:100

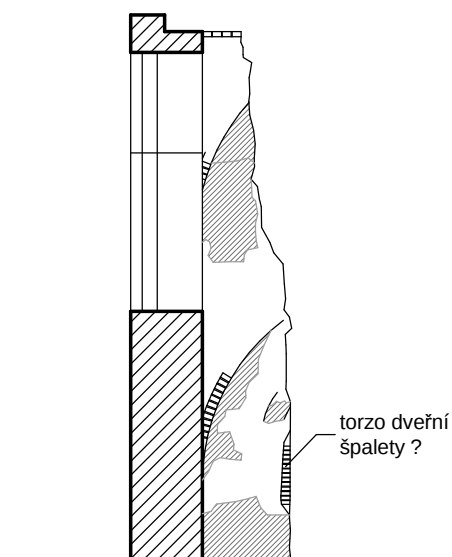
SEVEROVÝCHODNÍ ZEĎ M 1:100

JIHOVÝCHODNÍ ZEĎ M 1:100

JIHOZÁPADNÍ ZEĎ M 1:100

LEGENDA:

- okrová hladká omítka barokní, místy opatřená bílým nátěrem
- okrová hrubá omítka barokní
- světlá hrubá omítka novodobá

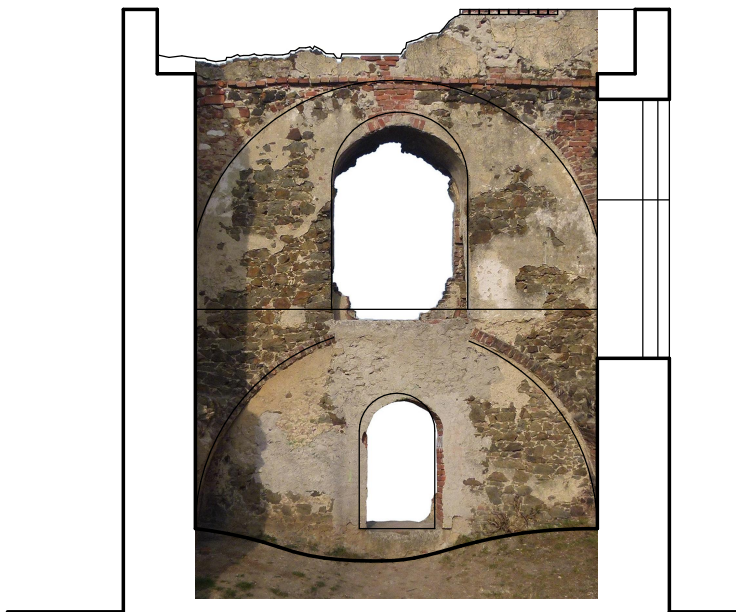

STÁVAJÍCÍ STAV

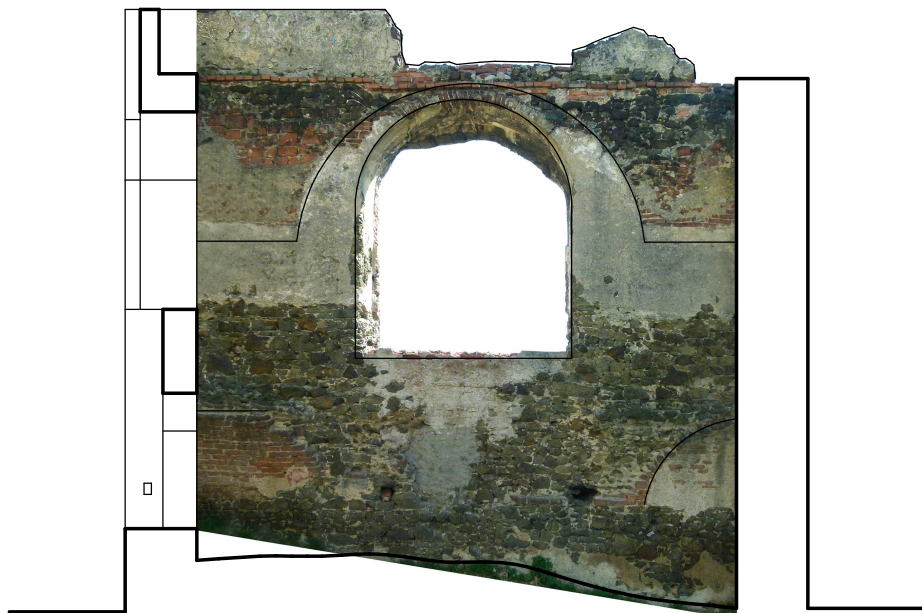
SEVEROZÁPADNÍ ZEĎ M 1:100

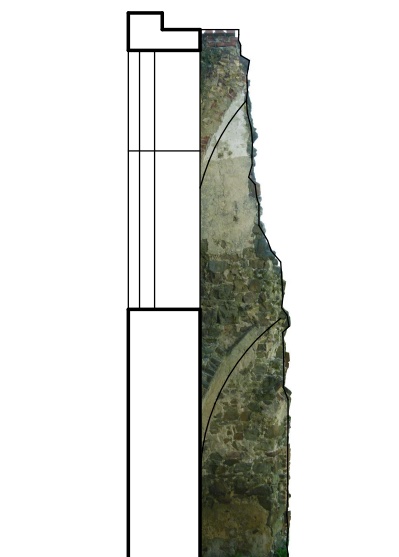
SEVEROVÝCHODNÍ ZEĎ M 1:100

JIHOVÝCHODNÍ ZEĎ M 1:100

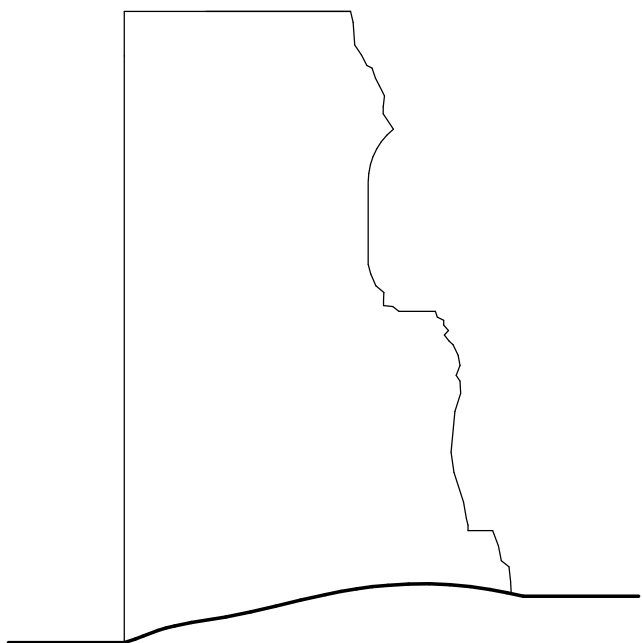

JIHOZÁPADNÍ ZEĎ M 1:100

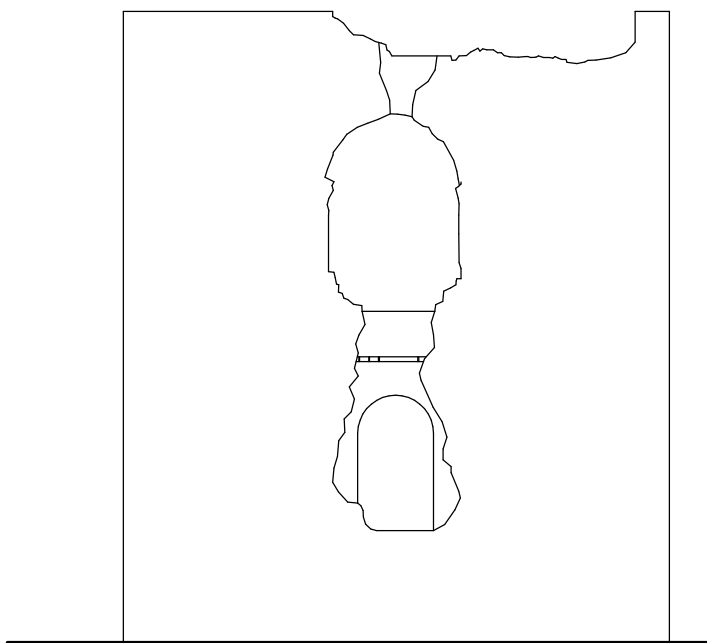

STÁVAJÍCÍ STAV

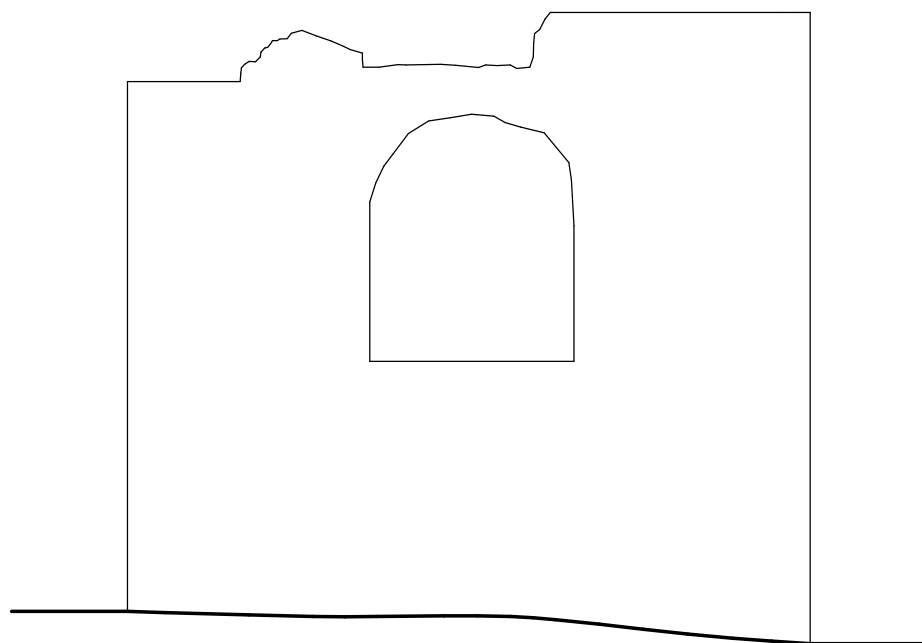
POHLED SEVEROZÁPADNÍ M 1:100

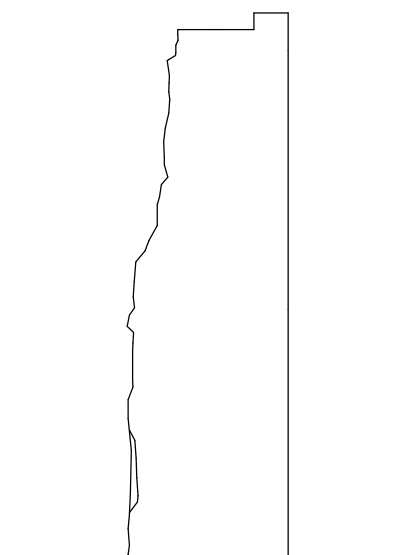
POHLED SEVEROVÝCHODNÍ M 1:100

POHLED JIHOVÝCHODNÍ M 1:100

POHLED JIHOZÁPADNÍ M 1:100

STAVEBNÍ HISTORIE

Zbytky stavby ještě vcelku dobře dokládají, jak asi objekt vypadal, přestože byl letohrádek v pozdějších dobách celkově upraven. Vystavěn byl v polovině 17. století jako obdélná, nejspíše dvoupatrová, budova. Přízemí a první patro byly zaklenuty cihelnou valenou klenbou. Druhé patro muselo být vzhledem k malé tloušťce obvodových zdí plochostropé. Vchod byl umístěn ze severozápadu. Na severovýchodě bylo v přízemí okno doplněné o zasouvací závoru. Vzhledem k existenci klenby zřejmě nemohlo být schodiště umístěné v této místnosti a je nutné jej tedy hledat jinde. Omítky provedené v nedávné době na vnější líc stěn snížily vypovídací schopnost objektu, přesto na jihozápadní zdi u jižního nároží je zřetelná nerovnost zdiva. Na fotografii z meziválečného období je pak patrné, že jihovýchodní zeď pokračovala dále na jihozápad. Tato situace je zřetelná i na fotografii z roku 1959. Pozůstatky zdiva na jihozápadě v prodloužení půdorysu lze tak s velkou mírou pravděpodobnosti pokládat za schodišťový přístavek, do kterého se vcházelo dveřmi v jihozápadní zdi. Po těchto dveřích se dochovala část špalety vyzděné z cihel, kterou lze pozorovat i na fotografii z roku 1959 ještě před provedením novodobých úprav. Zřejmě se tedy jedná o původní prvek. První patro se otevíralo ven třemi okny, z nichž jihovýchodní okno bylo výrazně větší. Podobně tomu bylo snad i v druhém patře. Podle způsobu narušení zdiva lze předpokládat okno v ose jihovýchodní a snad i severovýchodní zdi. O podobě tohoto patra a také zastřešení však nelze říci nic bližšího.

Dvojdílná dispozice letohrádku tedy byla rozmístěna vertikálně. V přízemí se nacházela vstupní síň a průchod do přístavku se schodištěm. O podobě schodiště není nic známo. Nabízejí se tak tři možné varianty¹: jednoramenné schodiště, dvouramenné schodiště, nebo schodiště točité částečně zapuštěné v síle jihovýchodní zdi, přičemž jako nejpravděpodobnější se jeví právě varianta poslední. Do prvního patra byla umístěna místnost s výhledem do okolí. S ohledem na velikost okenního otvoru, situování místnosti a četné analogie ji lze označit za reprezentativní sál. Výhled na panorama Pražského hradu, sídlo královské moci, však nebyl pouze kratochvilný, ale pro čerstvě nobilitovaného měšťana také do jisté míry symbolický. Letohrádek musel být jistě vybaven i záchodem. Očekávat ho lze v síni prvního patra v návaznosti na sál. Nacházel by se tak na straně orientované k přístupové cestě, proto se zdá jako pravděpodobné řešení se záchodovou šachtou. Druhé patro pak mohlo sloužit jako obytný pokoj nebo sýpka, která je v horním patře podobných objektů doložena četnými analogiemi. Z dochovaných zbytků druhého patra nelze jednoznačně říci, zda výrazné proluky ve zdivu jsou pozůstatky oken. Pokud by tomu však tak bylo, potom by velikost oken svědčila o obytné funkci. Malá síla zdí tohoto patra by mohla znamenat, že zde byla vložena dřevěná rámová konstrukce, která by nesla krov. Opět pro tuto domněnku chybí jakékoliv známky, které by ji potvrdily.

Po způsobu vytápění se nedochovaly žádné stopy. Vzhledem k dispozici a absenci stop po otopném tělese v jižním rohu stálo otopné těleso nejspíše v západním rohu půdorysu. Dispoziční varianta s točitým schodištěm by zde umožnila umístění kamen a přikládání ze síně. Bohužel právě toto západní nároží se nedochovalo, což však může právě tuto domněnku potvrzovat, neboť zdivo oslabené komínovým průduchem a dosti možná i záchodovou šachtou by snadněji podlehl zkáze.

Po poboření letohrádku ve 40. letech 18. století již nebyla budova obnovena. Při romantizující úpravě v polovině 19. století byly zřejmě provedeny pouze drobné úpravy. Koruna zdiva druhého patra byla v této době snad zarovnána a zpevněna. Fotografie z meziválečného období zároveň dokládá, že vnější líc jihovýchodní stěny zříceniny byl

¹ Zmíněná dispozice umožňuje umístění jednoramenného schodiště se sklonem 45°, ovšem do vyšších pater by bylo nutné procházet sálem, což se jeví jako méně pravděpodobné. Dvouramenné schodiště by tuto komplikaci vyřešilo, ale v tomto případě by nebylo možné přikládat do otopného tělesa z prostoru síně. Sál by tak musel být vytápěn krbem, pokud vůbec vytápěn byl. Z tohoto pohledu je nejpravděpodobnější variantou točité schodiště. Pro tuto domněnku by snad mohl svědčit i segmentový výběžek ve zbytku zdiva jižního nároží přístavku a možný otisk spirály schodiště v omítce zachycený na historických fotografiích. Nelze to však spolehlivě potvrdit a jde tedy pouze o spekulaci.

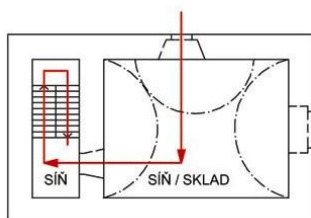
zdoben jakýmsi iluzivním kvádrováním, jehož hrany byly patrně zasekány do omítky. Podle způsobu lemování velkého okna a polohy uprostřed někdejší zdi, tedy ne pouze na nárožích, se lze domnívat, že vzniklo rovněž v 19. století.

Po roce 1976² pak byla zřícenina upravena a to především za účelem zajištění rozpadajícího se zdiva. V přízemí se to týkalo hlavně vyzdění nové špalety okenního otvoru v severovýchodní zdi a zarovnání dveřní špalety těsně nad terénem. Parapet velkého okna jihovýchodní zdi v prvním patře, který byl narušen rozsáhlou trhlinou, byl nově vyzděn do výšky 65 cm pod úroveň někdejší podlahy. Poslední stavební úpravou zříceniny bylo v nedávné době provedení novodobé omítky na vnější líc zdí.

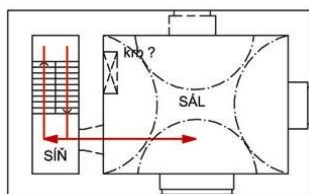
Skromné relikty zdiva v sousedství budovy letohrádku lze snad považovat za pozůstatky někdejšího viničního lisu nebo obytného stavení z poloviny 18. století zmiňovaného v pramenech.

SCHÉMA DISPOZICE

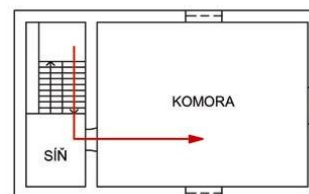
Varianta 1:

přízemí

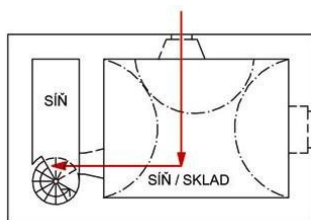

1. patro

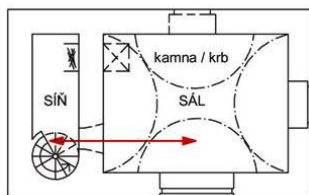

2. patro

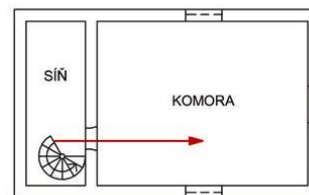
Varianta 2:

přízemí

1. patro

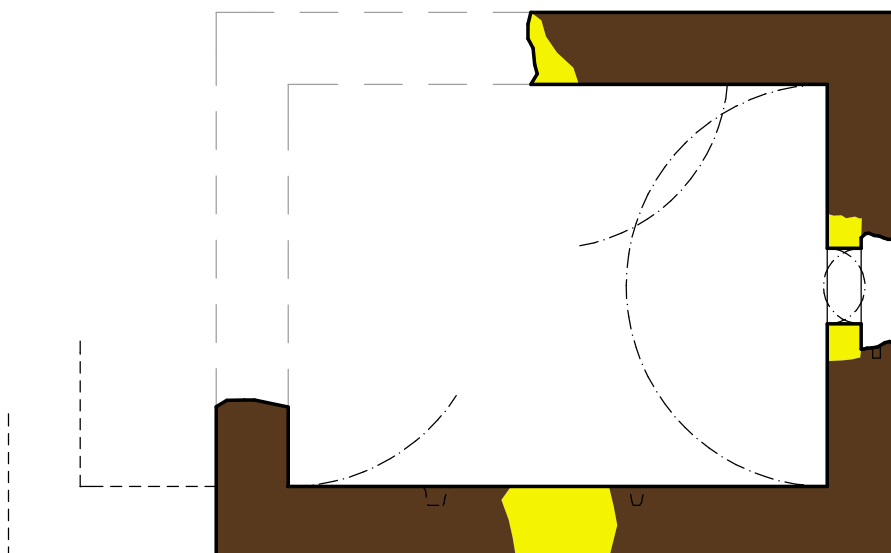

2. patro

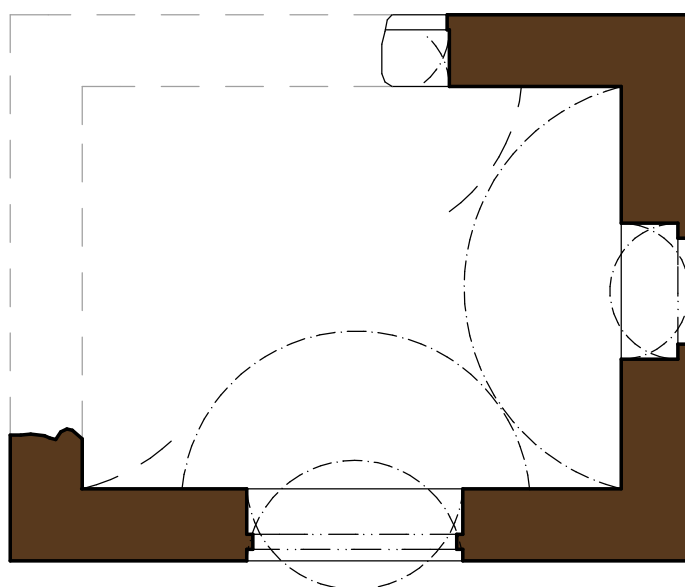
² Stav v této době dokládá fotografie z roku 1976. Novodobé cihelné vyzdívky ještě nebyly provedeny.

STAVEBNĚ HISTORICKÝ VÝVOJ

PŮDORYS PŘÍZEMÍ M 1:100

PŮDORYS PRVNÍHO PATRA M 1:100

LEGENDA:

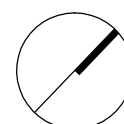
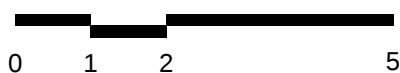
KONSTRUKCE

zdivo barokní (po roce 1650)

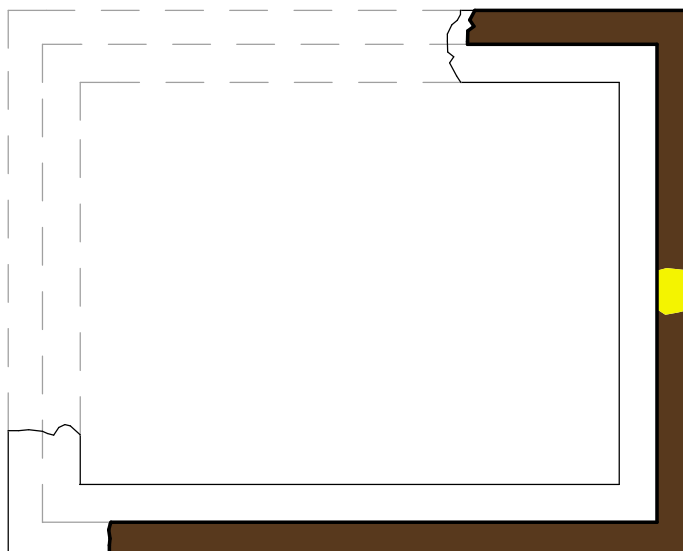

zdivo novodobé (po roce 1976)

STAVEBNĚ HISTORICKÝ VÝVOJ

PŮDORYS DRUHÉHO PATRA M 1:100

LEGENDA:

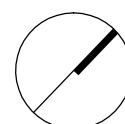
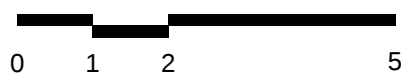
KONSTRUKCE

zdivo barokní (po roce 1650)

zdivo novodobé (po roce 1976)

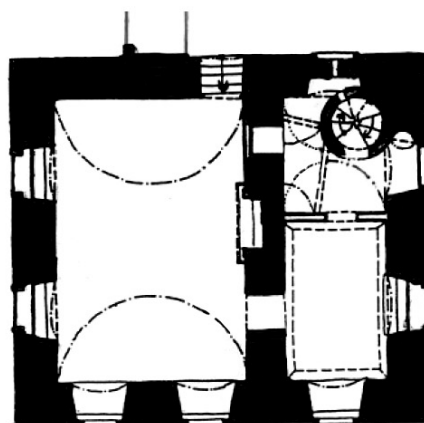
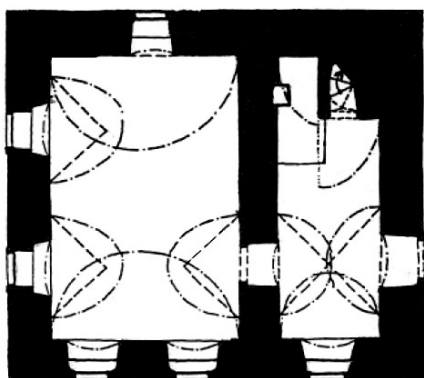

ZHODNOCENÍ

Zřícenina na Babě je pozoruhodnou památkou dokládající historii tohoto území. Výsledky průzkumu nepřinášejí mnoho poznatků o dispozici letohrádku, ale přesto si lze o jeho podobě udělat celkovou představu. Samotná výstavba letohrádku byla zřejmě odezvou na potřebu reprezentace čerstvě nobilitovaného měšťana, čemuž odpovídá i situování objektu na viditelném místě na výrazné ostrožně nad Prahou. Jistě záměrně byla také zvolena věžová forma budovy, která se tak stala určitým statutárním symbolem stavebníka. Letohrádek sloužil majiteli pouze k občasnému pobytu, neboť vlastnil dům na Malé Straně kam se mohl snadno a rychle přesunout. Z tohoto důvodu nemusela budova nutně obsahovat kompletní dispozici bytu. Přesto zde lze prostor k příležitostnému přespání předpokládat.

Svým prostorovým uspořádáním je stavba velmi blízká letohrádku (někdy označovaném jako tvrz) v Golčově Jeníkově, který pochází zhruba ze stejné doby. Obě tyto stavby mají věžovou podobu s dvojdílnou dispozicí a sloužily pouze ke krátkodobému pobytu. Goltzova věž však postrádá místnost ke spaní, protože se nacházela v těsné blízkosti hlavního sídla, se kterým byla propojena padacím můstkem. Rovněž architektonické pojetí obou staveb je rozdílné, neboť letohrádek v Golčově Jeníkově se svojí historizující podobou jednoznačně hlásí k odkazu středověkých tvrzí. Typologicky podobným objektem byl nejspíše i barokní letohrádek zachycený na vedutě Jičína od Josefa Sikory z roku 1756. Jeho architektonická podoba je však skromnější.

Lze se tedy přiklonit k názoru, že zřícenina na Babě je torzem letohrádku z poloviny 17. století a nikoliv viničního lisu nebo kaple, za které bývá někdy mylně považována. Stavba je tak zajímavou a ojediněle dochovanou ukázkou drobného barokního letohrádku, který nebyl v pozdějších dobách již výrazněji přestavován.

▲ Půdorys přízemí a prvního patra barokního letohrádku v Golčově Jeníkově z roku 1653.

▲ Věžový letohrádek na vedutě Jičína od Josefa Sikory z roku 1756.

▲ Pokus o hmotovou rekonstrukci letohrádku.

PRAMENY A LITERATURA

LITERATURA

Halada, Jan: Lexikon české šlechty. Praha 1992, s. 149-150.

Laštovková, Barbora: Pražské usedlosti. Praha 2006, s. 24-26.

Mašek, Petr: Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti - Díl I (A-M). Praha 2008, s. 204.

Sedláček, August: Hrady, zámky a tvrze Království českého XV – Kouřimsko, Vltavsko a JZ Boleslavsko. Praha 1926, s. 279.

IKONOGRAFIE

Fotografie kopce se zříceninou z 20. let 20. století, Pohlednice Severní státní dráhy v Podbabě. www.dopravniliteratura.cz

Fotografie zříceniny z 20. let 20. století, Archiv Muzea hlavního města Prahy.

Fotografie zříceniny z r. 1959, V. Píša, Archiv Národního památkového ústavu – územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze, inv. č. 267.

Fotografie jihovýchodního průčelí zříceniny z r. 1976, Dousek, Archiv Národního památkového ústavu – územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze, inv. č. 36 265,

MAPY

Mapa II. vojenského mapování, 1:28.800, 1836-1852, Ústřední archiv zeměměřictví a katastru Praha (© 2nd Military Survey, Section No. O 8 II, Austrian State Archive / Military Archive, Vienna, © Laboratoř geoinformatiky Univerzita J.E. Purkyně - <http://www.geolab.cz>, © Ministerstvo životního prostředí ČR - <http://www.env.cz>). <http://oldmaps.geolab.cz>

Mapa obléhání Prahy francouzskou armádou v roce 1742, měřítko neuvedeno, polovina 18. st., Národní galerie v Praze.

Císařský povinný otisk stabilního katastru, 1:2880, 1840, Ústřední archiv zeměměřictví a katastru Praha, Národní archiv Praha. Stabilní katastr, indikační skici a císařské otisky online. Archivní mapy. <http://archivnimapy.cuzk.cz>

FOTODOKUMENTACE

▲ Foto 01: Pohled na zříceninu od západu.

▲ Foto 02: Panoramatický pohled do zříceniny z jihozápadu.

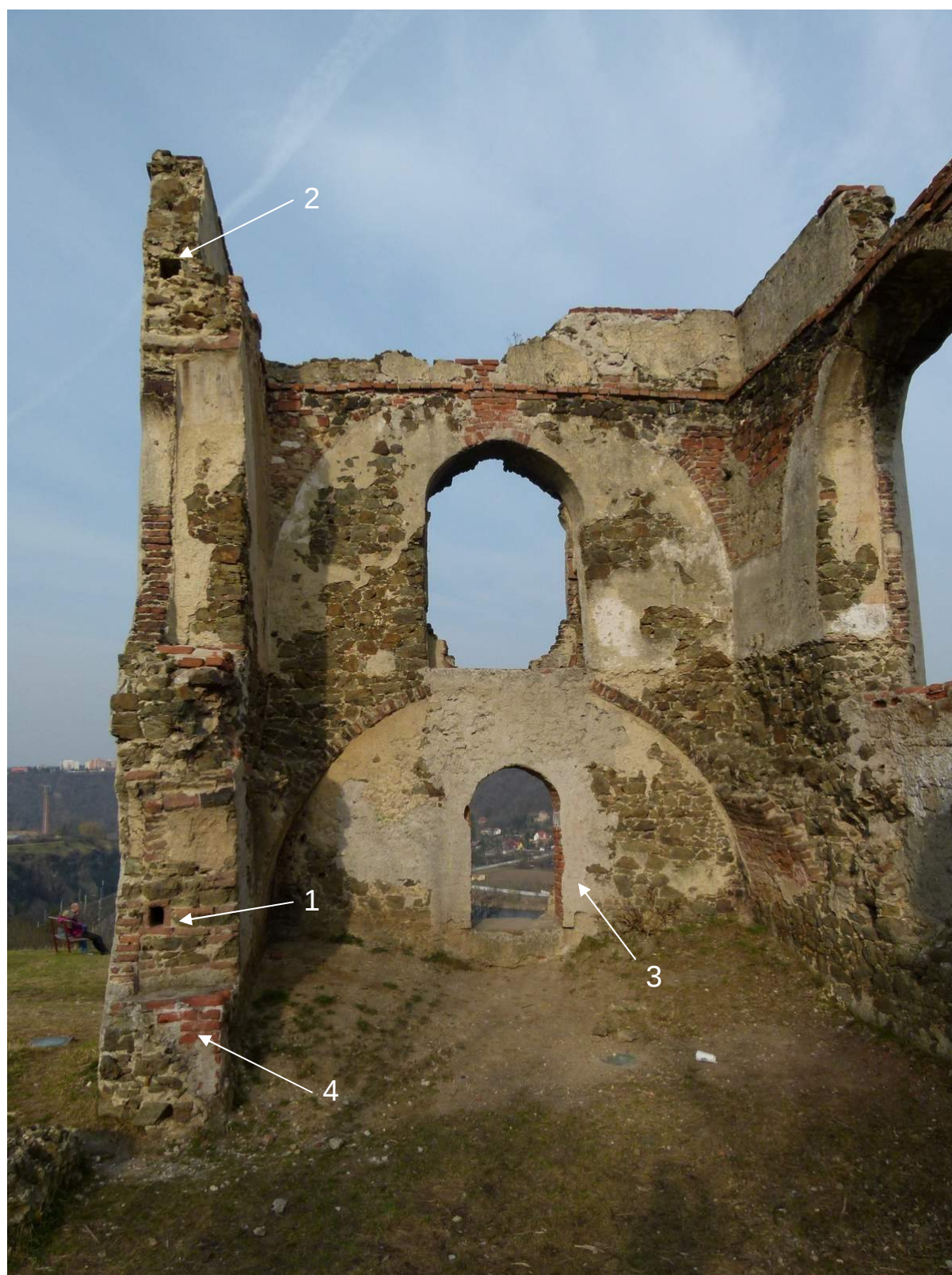
▲ Foto 03: Pohled na vnější stranu jihozápadní zdi.

▲ Foto 04: Pozůstatky zdiva v úrovni terénu u jižního nároží.

▲ Foto 05: Pohled na zříceninu od severu s trhlinou ve zdivu severovýchodní zdi.

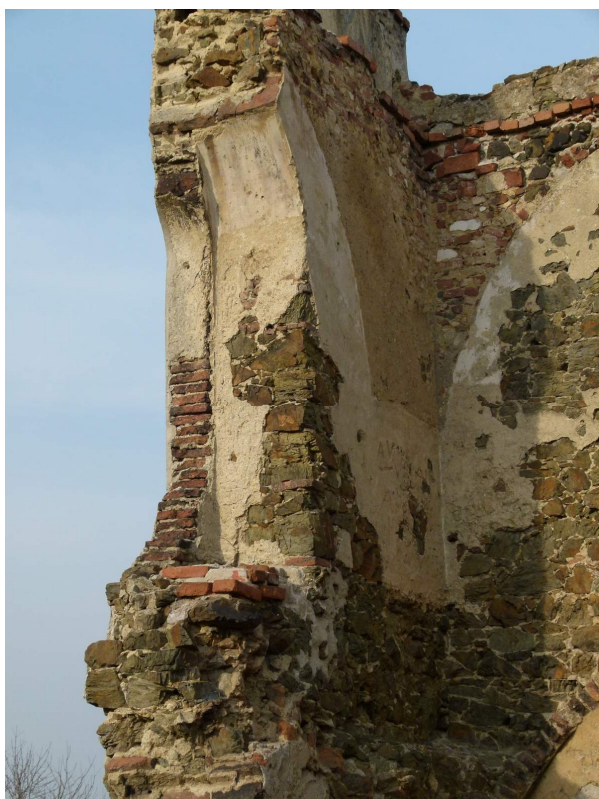
▲ Foto 06: Pohled do vnitřního prostoru zříceniny od jihozápadu (1 – kapsa zasouvací závory dveří, 2 – kapsa ztužujícího věnce, 3 – novodobá okenní špaleta, 4 – vyzdívka prahu dveří provedená po roce 1976).

▲ Foto 07: Detail novodobé okenní špalety.

▲ Foto 08: Detail kapsy pro zasouvací závoru.

▲ Foto 09: Pohled na okenní špaletu prvního patra severozápadní zdi.

▲ Foto 10: Špaleta vstupních dveří v severozápadní zdi.

▲ Foto 11: Pohled na špaletu vstupních dveří z interiéru.

▲ Foto 12: Detail kapsy pro zasouvací závoru vstupních dveří

▲ Foto 13: Pohled na severozápadní zeď z interiéru.

▲ Foto 14: Pohled do východního rohu interiéru.

▲ Foto 15: Detail paty klenby v severním rohu. ▲ Foto 16: Pohled na špaletu velkého okna.

▲ Foto 17: Pohled na vnitřní stranu jihovýchodní zdi s velkým oknem v prvním patře (1 – kapsy po lešenářských trámech nebo ramenátu, 2 – nejspíše špaleta dveří).

▲ Foto 18: Pohled na vnitřní stranu jihozápadní zdi.

▲ Foto 19: Detail cihelné vyzdívky okraje jihozápadní zdi – snad pozůstatek špalety dveří.

▲ Foto 20: Detail cihelné vyzdívky s okosením cihel.

▲ Foto 21: Výběžek v pozůstatku zdiva jižního nároží – snad stopa točitého schodiště.

▲ Foto 22: Pozůstatky zdiva sousedního objektu – asi viničního lisu nebo obytného stavení.